provincie Zuid-Holland

GS brief aan Provinciale Staten
Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl/contact

Datum
10 november 2026

Ons kenmerk
PZH-2026-894217945
DOS-2021-0002421

Aan Provinciale Staten

Bijlagen
1

Onderwerp:
Startbesluit projectprocedure Leenheerenpolder

Geachte Statenleden,

Graag informeren wij uw Staten door middel van deze brief dat wij in onze vergadering van 10 november 2026 hebben besloten om voor het project Natuurnetwerk Nederland Leenheerenpolder (NNN-Leenheerenpolder) de projectprocedure te starten als bedoeld in Afdeling 5.2 van de Omgevingswet voor het opstellen van een projectbesluit. Ook hebben wij besloten om de coördinatieregeling zoals bedoeld in Afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen ten behoeve van de besluiten die benodigd zijn voor het project.

In het Natuurpact (2013) hebben Rijk en provincies afgesproken dat de provincies verantwoordelijk zijn voor het realiseren van een kwalitatief goed, aaneengesloten netwerk van natuurgebieden en ecologische verbindingen die in duurzaam beheer zijn bij de eindbeheerders.

In 2018 heeft de Raad van State (na advies van Europees Hof van Justitie) de definitieve uitspraak gedaan die de minister verplichtte om de Leenheerenpolder weer aan te wijzen als beschermd Natura 2000-gebied (nadat de polder in 2013 hieruit was geschrapt).

In de Leenheerenpolder ontstaat door het maken van een inlaat in de voorlandkering de kans grootschalig NNN-zoetwater getijdennatuur te realiseren. Dit leidt tot een unieke toevoeging van getijdennatuur aan de Korendijkse slikken en Leenheerengorzenpolder direct ten zuiden van de Leenheerenpolder en andere bestaande getijdennatuur langs het Spui. Tevens is er een opgave om het leefgebied van diverse Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten uit te breiden. Om dit project te realiseren is het nodig om de functie van het gebied planologische te wijzigen naar natuur. Hiervoor gebruiken we het instrument van een projectprocedure.

Met het projectbesluit wordt bewerkstelligd dat de functie van de gronden in het gebied past bij het gebruik, de plannen en doelen voor dit gebied voor de natuurontwikkeling in het kader van NNN. Het projectbesluit voor Leenheerenpolder zal toezien op het gehele gebied Leenheerenpolder binnen de NNN-begrenzing. Conform de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening behoren bestaande bebouwing, erven, tuinen en wegen met een gesloten verharding, inclusief bermen, niet tot het NNN.

De planologische borging is in eerste instantie een bevoegdheid van de gemeente Hoeksche Waard. De provincie heeft de gemeente eerder verzocht om planologische medewerking te verlenen aan de realisatie van het Natuurnetwerk in de Leenheerenpolder. De gemeente wil

de planologische medewerking alleen verlenen als ook de beoogde buitendijkse woningbouw in het gebied Veerdijk hier onderdeel van is.
Na het op 1 februari 2025 in werking treden van de Beleidslijn grote rivieren door het ministerie van I&W is deze buitendijkse woningbouw op korte termijn niet vergunbaar en op langere termijn onzeker. De planologische borging van de natuurrealisatie in de Leenheerenpolder kan niet langer meer wachten gezien de afspraken tussen Rijk en provincie die wij willen nakomen. Daarbij belemmert het nu door ons nemen van een projectbesluit de door de gemeente beoogde buitendijkse woningbouw in de toekomst niet.

Natura 2000 Haringvliet en natuurnetwerk Nederland
De Leenheerenpolder in de gemeente Hoeksche Waard is een specifiek onderdeel van het Natura2000-gebied Haringvliet zoals bepaald in het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Haringvliet, d.d. 4 december 2025 (zie afbeelding 1) en van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, zie afbeelding 2).

Afbeelding 1: Begrenzing N2000-gebied Haringvliet met in rood de Leenheerenpolder. https://www.natura2000.nl/gebieden/zuid-holland/haringvliet/haringvliet-kaart

Afbeelding 2: NNN-gebied Leenheerenpolder

De Leenheerenpolder is 115 ha groot en grenst aan de getijdenatuurgebieden Korendijkse Slikken en Leenheerengorzenpolder. Alle gronden in de Leenheerenpolder zijn in eigendom van de provincie Zuid-Holland en worden verpacht voor agrarisch gebruik (pachtcontracten per jaar opzegbaar). In de polder bevinden zich twee groepschuilplaatsen (zijnde gemeentelijke monumenten).

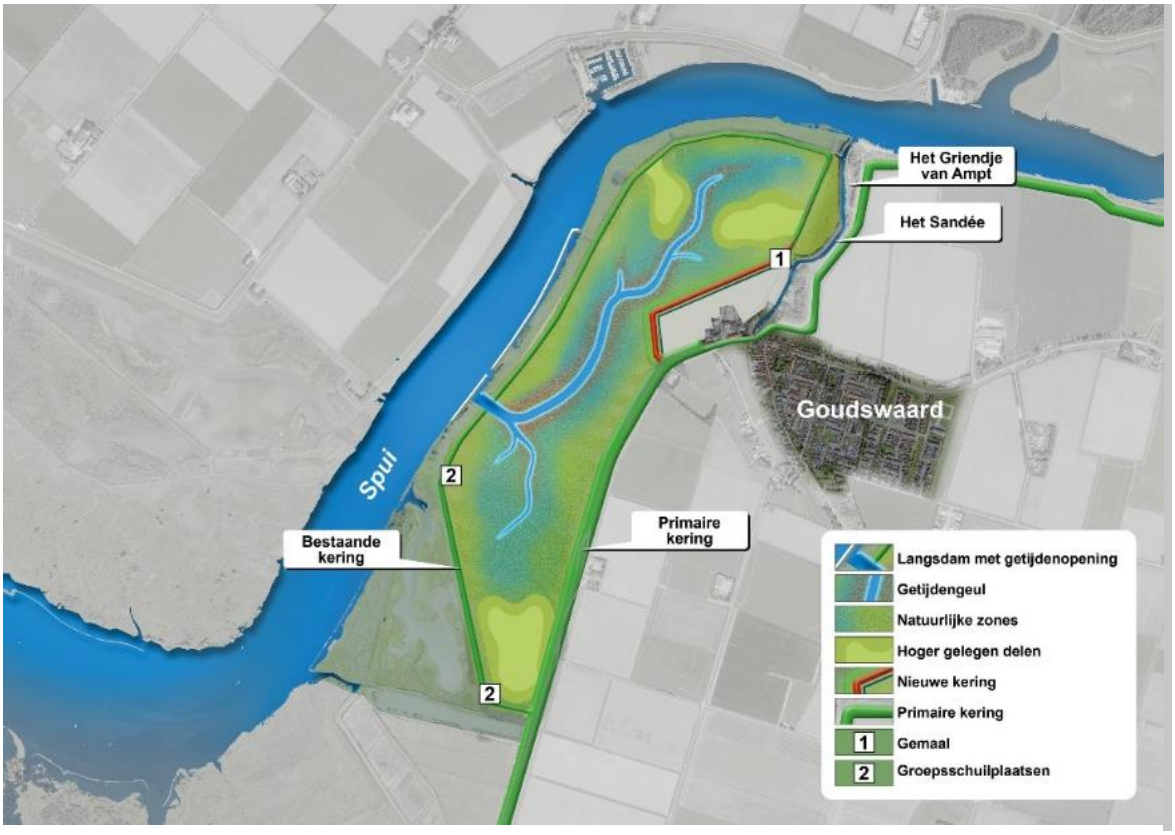
Provinciale doelen voor de Leenheerenpolder
De Leenheerenpolder is opgenomen binnen het N2000-gebied Haringvliet en aangewezen als 'Vogelrichtlijn + Habitatrichtlijn' conform de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.
De provinciale natuurdoelen voor de Leenheerenpolder zijn daarom afgeleid van de doelen zoals die voor het N2000-gebied Haringvliet gelden en zijn het:

- Leveren van een bijdrage aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Haringvliet met bijzondere en internationaal beschermde natuur;
- Realiseren van 115 ha NNN-zoetwater getijdennatuur;
- Ontwikkelen van geschikt leefgebied voor verschillende typische soorten van enkele bijzondere habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen: H3270 (slikkige rivieroevers), H6430B (ruigten en zoomen – harig wilgenroosje) en H1340 (Noordse woelmuis, uitbreidingsopgave qua omvang van het leefgebied).
- Leveren van een bijdrage aan de mogelijkheden voor paai- en opgroeigebied voor vis, zoals de habitatrichtlijnsoorten: Elft (H1102), Fint (H1103), Zeeprik (H1095), Rivierprik (H1099), Zalm (H1106) en Rivierdonderpad (H1163).

Inrichting Leenheerenpolder
Om deze doelen te bereiken beogen we de volgende maatregelen te nemen:

- Realiseren van een nieuwe voorlandkering ten behoeve van veiligheid huidige buitendijkse bewoners aan de Veerdijk en het realiseren van een veilige aansluiting op de bestaande primaire kering en bestaande voorlandkering;
- Realiseren van een getijdenopening (inlaat) in de bestaande voorlandkering langs het Spui ten behoeve van getijdennatuur;
- Aanbrengen van een geulenpatroon ten behoeve van getijdenwerking;
- Aanbrengen van verhoogde delen met vegetatie die in getijden vernatten;
- Aanleggen van extensieve recreatieve voorzieningen rekening houdend met de bescherming van natuurwaarden;

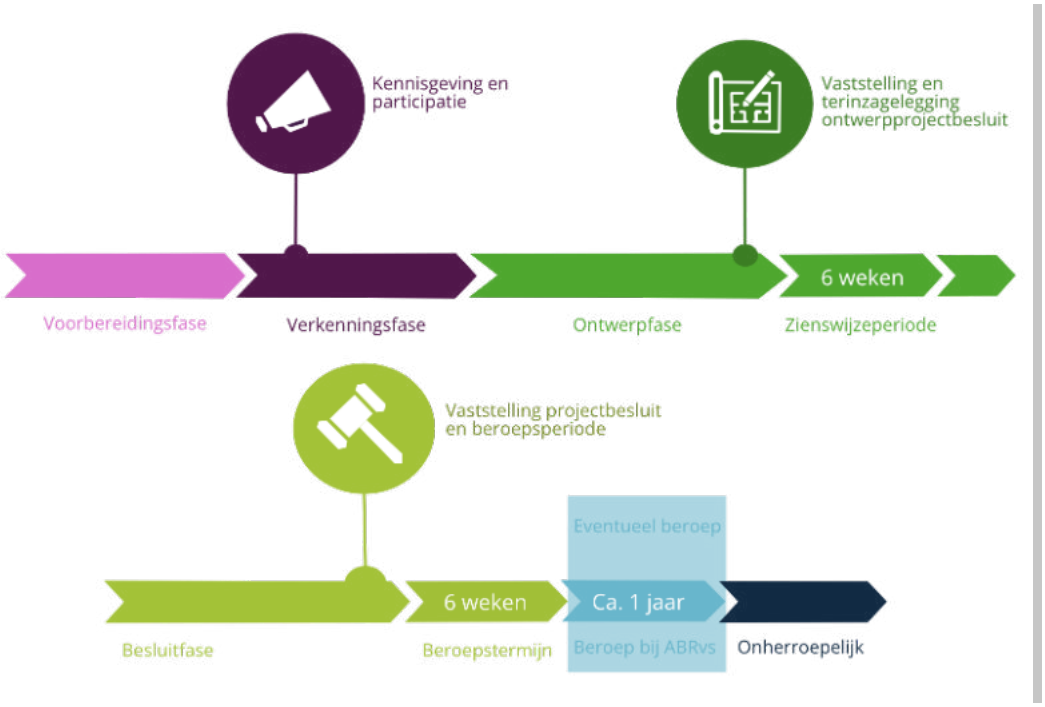
In afbeelding 3 is de mogelijke nieuwe inrichting geschetst met de getijdenopening naar het spui, het geulenstelsel en de nieuwe voorlandkering rondom de buitendijkse woningen en opstallen aan de Veerdijk.

Afbeelding 3: Impressie toekomstige inrichting Leenheerenpolder

Na realisatie komt de Leenheerenpolder in beheer bij Natuurmonumenten. Nog uit te voeren onderzoeken, verdere gesprekken met Natuurmonumenten over beheer en inrichting van de getijdenatuur en de opbrengst van de verkenningsfase vormen input voor de definitieve inrichtingsmaatregelen.

Projectprocedure: start verkenning en participatie
De projectprocedure kent diverse fasen (zie afbeelding 4) en start formeel na het besluit om een projectbesluit op te gaan stellen. Na dit besluit wordt een ‘kennisgeving voornemen en participatie’ gepubliceerd in het Provinciaal Blad. Dit is het startsein van de verkenningsfase en het participatietraject. Het participatieplan is bijgevoegd als bijlage 1 bij deze brief.

Afbeelding 4: Fasen binnen de projectprocedure

Het voorlopig inrichtingsontwerp voor de Leenheerenpolder vormt het vertrekpunt voor het gesprek met de omgeving. Het voorlopig ontwerp bevat een voorstel voor de toekomstige inrichting van de grond, met daarin onder andere de beoogde natuurtypen en de ruimtelijke indeling. De provincie organiseert in de verkenningsfase een inloopbijeenkomst om belangstellenden te informeren over de projectprocedure en het voorlopig ontwerp. Door participatie te organiseren in de verkenningsfase van de projectprocedure, kan iedereen zelf informatie, oplossingen of koppelkansen aandragen. Hierdoor sluit het project beter aan bij maatschappelijke behoeften en versterkt dit de besluitvorming.

In de verkenningsfase kan een voorkeursbeslissing aan de orde zijn. Het project NNN-Leenheerenpolder leent zich niet voor een voorkeursbeslissing omdat de NNN-begrenzing en de beoogde natuurtypen op voorhand vast liggen en er daarom ook geen grote alternatievenafweging aan de orde is.

De provincie zorgt voor terugkoppeling over wat wel en niet kan worden meegenomen in het inrichtingsontwerp dat onderdeel wordt van het ontwerpprojectbesluit. Ook zal in het (ontwerp)projectbesluit worden aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten zijn van de uitgevoerde verkenning, waarbij in ieder geval wordt ingegaan op de door derden voorgedragen mogelijke oplossingen en de daarover door deskundigen uitgebrachte adviezen.
De verkenningsfase wordt afgesloten door een GS-besluit waarin expliciet wordt beslist of de aangedragen oplossingen redelijkerwijs in beschouwing moeten worden genomen en of voldoende informatie is vergaard om het projectbesluit mee op te stellen.

Na de verkenning volgt de ontwerpfase waarin het ontwerpprojectbesluit wordt opgesteld. De provincie organiseert een inloopbijeenkomst over het ontwerpprojectbesluit. Het ontwerpprojectbesluit wordt vastgesteld door GS en 6 weken ter inzage gelegd voor eenieder om zienswijzen op in te dienen.

In de besluitfase ontvangt eenieder die een zienswijze heeft ingediend een reactie van de provincie. Hierin staat of de zienswijze aanleiding heeft gegeven om het ontwerpprojectbesluit aan te passen en op welke manier. Hierna stellen GS het definitieve projectbesluit vast. Waarna dit bekend wordt gemaakt in het Provinciaal Blad ten behoeve van de beroepsprocedure. Tijdens deze ter inzagelegging van het projectbesluit gedurende 6 weken kunnen belanghebbenden een beroepsschrift indienen bij de Raad van State.

Coördinatieregeling
Voor het project Leenheerenpolder zijn naar verwachting diverse besluiten (veelal vergunningen ten behoeve van de uitvoering) van diverse bevoegde gezagen nodig. Wij hebben besloten om op grond van artikel 5.45, lid 1 van de Omgevingswet en artikel 16.7, lid 1, van de Omgevingswet, de coördinatieregeling uit Afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen op vergunningen die nodig zijn voor de uitvoering van het project NNN-Leenheerenpolder. Wij zullen bij afronding van de verkenningsfase bepalen welke besluiten worden gecoördineerd en welke in het projectbesluit worden opgenomen.

Deze besluiten volgen dan dezelfde gelijktijdige voorbereidingsprocedure als het projectbesluit in één of meerdere samenhangende clusters. Dit zorgt enerzijds voor stroomlijning en anderzijds voor overzichtelijkheid bij belanghebbenden; de inhoudelijke samenhang tussen de verschillende besluiten is goed zichtbaar. De regeling zorgt ook voor kortere doorlooptijden in de beroepsfase, waardoor er sneller duidelijkheid is over de onherroepelijke inwerkingtreding van plannen en besluiten.

Mer-beoordeling
Gelet op de aard van het project NNN-Leenheerenpolder (herinrichting van gronden) is het uitvoeren van een project-milieueffectrapportage-beoordeling (mer-beoordeling) noodzakelijk. Een mer-beoordeling is een toetsing die plaatsvindt om te bepalen of er belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen zijn. Dit is essentieel voor het nemen van een weloverwogen besluit over het project.

De toetsing wordt gedaan aan de hand van de criteria uit Bijlage III bij de Europese mer-richtlijn. De noodzakelijke informatie hiervoor landt in een mer-beoordelingsnotitie. Op grond van deze mer- beoordelingsnotitie nemen GS (Bevoegd Gezag voor het projectbesluit) het mer-beoordelingsbesluit. Uit het mer-beoordelingsbesluit volgt of er sprake kan zijn van belangrijke nadelige milieueffecten en of er daarom een MER gemaakt moet worden.

Planning
De verkenningsfase wordt in het eerste kwartaal van 2027 afgerond. Mede op basis van de resultaten van de verkenningsfase stellen GS als bevoegd gezag vervolgens het ontwerp-projectbesluit op. Naar verwachting kan in de tweede helft van 2027 het ontwerp-projectbesluit gedurende 6 weken ter inzage worden gelegd en is het mogelijk een reactie te geven door een zienswijze in te dienen. Ingekomen zienswijzen kunnen aanleiding geven het projectbesluit aan te passen. GS stellen vervolgens het definitieve projectbesluit vast, naar verwachting eind 2027 of begin 2028. Vervolgens ligt het definitieve projectbesluit 6 weken ter inzage en kan in beroep worden gegaan bij de Raad van State.

Tot slot
Wij hebben de gemeente Hoeksche Waard, waterschap Hollandse Delta, Rijkswaterstaat en de direct omwonenden over ons besluit schriftelijk op de hoogte gebracht.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en informeren u opnieuw zodra de resultaten van de verkenningsfase bekend zijn.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

voorzitter,

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

- Participatieplan Leenheerenpolder